សមិទ្ធផលដ៏សំខាន់ដែលបានមកពីការពង្រឹងកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព

*ឯកឧត្តម **សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ថ្លែងក្នុងអង្គសន្និបាត សរុបលទ្ធផលការងារបរិស្ថានឆ្នាំ២០១៧ និងទិសដៅការងារឆ្នាំ២០១៨*

នៅក្នុងកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី ៥ នៅរដ្ឋសភា បានកំណត់ច្បាស់ក្នុងកិច្ចខិតខំថែរក្សាការពារបរិស្ថាន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនខ្មែរទាំងក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន និងពេលអនាគតព្រមទាំង ដើម្បីធានាដល់ការលូតលាស់នៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចសុខមាលភាពសាធារណៈ ។ ជាសេនាធិការឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងបរិស្ថានក៏បានយកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីបរិស្ថាន ថែរក្សាបានតំបន់ការពារធម្មជាតិ ទប់ស្កាត់បានរាល់សកម្មភាពបានបំផ្លាញគុណភាពបរិស្ថាន និងបញ្ចៀសគ្រោះមហន្តរាយនានា ។ ជាក់ស្តែងនៅ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដែលជាឆ្នាំទី៤ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងបរិស្ថានបានធ្វើឲ្យ សម្រេចនូវលទ្ធផលជាច្រើន ជាពិសេសបានធ្វើឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនូវឥរិយាបថរបស់សាធារណៈជនលើកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ។

នៅក្នុងសន្និបាតបូកសរុបការងារបរិស្ថានឆ្នាំ ២០១៧ និងទិសដៅ ការងារឆ្នាំ២០១៨ អង្គសន្និបាតបាន វាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះលទ្ធផលការងារ និងសមិទ្ធផលដែល គួរឲ្យកត់សម្គាល់ដែលក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រុមប្រឹក្សា ជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព សម្រេចបានក្នុងរយៈពេលកន្លងមក ដែលក្នុងនោះរួមមាន ៖ ការធ្វើទំនើបកម្មស្ថាប័ន កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការងារការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ការងារអប់រំ និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានបរិស្ថានជាដើម ។ តាមសេចក្តីសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្រសួងបរិស្ថានបានធ្វើការផ្ទេរគម្រោងវិនិយោគអភិវឌ្ឍន៍សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ចំនួន៧៣ ពីក្រសួងបរិស្ថានទៅឲ្យក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងផ្ទេរតំបន់ព្រៃការពារចំនួន១៣ កន្លែង និងព្រៃផ្តល់ផលចំនួន៥កន្លែងពីក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មកក្រសួងបរិស្ថានវិញ ។ អនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ និងជាប់ជាប្រចាំក្នុងការពង្រឹងវិធានការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសធនធានធម្មជាតិ ដោយពង្រឹងបានកិច្ចសហការល្អជាមួយគណៈបញ្ជាការឯកភាពរដ្ឋបាល ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ។ តំបន់ការពារធម្មជាតិត្រូវបានបង្កើនពីចំនួន ២៣កន្លែង ដល់ ៤០កន្លែង ហើយរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិចំនួន ៣ កន្លែងត្រូវបានបង្កើត ដែលធ្វើឲ្យវិសាលភាពប្រព័ន្ធតំបន់ ការពារធម្មជាតិគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដីប្រមាណ ៧,៥លានហ.ត ស្មើនឹង ៤១% នៃផ្ទៃប្រទេស ។ រៀបចំកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងតាមរយៈបង្គោលព្រំប្រទល់ តំបន់ការពារធម្មជាតិមួយចំនួន ព្រមទាំងបាន សិក្សាប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រ ដើម្បីធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនទីតំបន់ការពារធម្មជាតិឡើងវិញ ។ ការដាំស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ ក៏ត្រូវបានធ្វើនៅតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិ តំបន់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងទីសាធារណៈនានា ។ ក្រសួងបានធ្វើការសិក្សាវាយតម្លៃសក្តានុពលជីវៈចម្រុះ និងធនធានធម្មជាតិនៅតំបន់មួយចំនួន ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការបង្កើតតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងសហគមន៍ការពារធម្មជាតិថ្មីៗបន្ថែមទៀត ។ កិច្ចសហការក្នុងចំណោមក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធលើការរៀបចំផែនទីឯកភាពត្រូវបានផ្តួចផ្តើមឡើង ដើម្បីពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ដីធ្លីដូចជា ដីលំនៅដ្ឋាន សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច សម្បទានដីសង្គមកិច្ច តំបន់អភិរក្ស និងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ។ ជាមួយគ្នានេះក្រសួងបរិស្ថានបានអនុវត្តគម្រោងរេដបូកនៅ ដែនជម្រកសត្វព្រៃ «កែវសីមា» តាំងពីឆ្នាំ២០១៦ ចំណែកគម្រោងរេដបូកនៅដែនជម្រកសត្វព្រៃ «ព្រៃឡង់» ឧទ្យានជាតិភ្នំក្រវាញខាងត្បូង និងដែនជម្រកសត្វព្រៃតាតៃក៏កំពុងត្រូវបានសិក្សារៀបចំហើយដែរ ។ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិត្រូវបានបង្កើនពីចំនួន ១២៣ ដល់ ១៥២ ហើយការបណ្តុះបណ្តាល និងគាំទ្រដល់សហគមន៍លើការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅក៏ត្រូវបានរៀបចំ និងអនុវត្ត ។ ដោយឡែកក្រសួងបរិស្ថាន ក៏បានពង្រឹងការគ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ និងសហគមន៍ទេសចរណ៍ធម្មជាតិស្របតាមនីតិវិធីច្បាប់ ។ ចំណែកតំបន់សក្តានុពលទេសចរណ៍ធម្មជាតិចំនួន ៥៧កន្លែង ក៏កំពុងត្រូវបានសិក្សាដើម្បីរៀបចំបង្កើតរបៀងទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ។ ទីតាំងប្រាសាទ និងបុរាណស្ថានចំនួន ៦៥កន្លែង កំពុងត្រូវបានសិក្សា ដោយសហការជាមួយក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ដើម្បីចងក្រងសៀវភៅ «បញ្ជីសារពើភណ្ឌនៃប្រាសាទបុរាណ និងបុរាណស្ថាន ឆ្នាំ២០១៨» ។

ប៉ុន្តែក៏នៅមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនដូចជា បញ្ហាធនធានមនុស្សធនធានហិរញ្ញវត្ថុមានកម្រិត និងសម្ភារៈហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ មិនទាន់អាចឆ្លើយតបបានទៅនឹងទំហំ និងកំណើនការងារ ។ ការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមរបស់គម្រោងវិនិយោគអភិវឌ្ឍន៍មួយចំនួននៅមានភាពទន់ខ្សោយ និងយឺតយ៉ាវ ហើយម្ចាស់គម្រោង

វិនិយោគមួយចំនួនមិនទាន់បានអនុវត្តការបង់មូលនិធិទាយជ្ជទានបរិស្ថាន និងមូលនិធិបរិស្ថាន និងសង្គម ។ បទល្មើសធនធានធម្មជាតិទ្រង់ទ្រាយតូច នៅតែបន្តកើតមានក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងតំបន់សហគមន៍ ។ តំបន់ការពារធម្មជាតិទាំងអស់នៅមិនទាន់បានចុះបញ្ជីជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ហើយតំបន់ការពារធម្មជាតិភាគច្រើននៅមិនទាន់មានការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងការបោះ បង្គោលកំណត់ព្រំប្រទល់ និងការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធម្មជាតិនៅឡើយ ។ ការតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តគម្រោងវិនិយោគអភិវឌ្ឍន៍សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និងគម្រោងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ជាពិសេសការអនុញ្ញាតឲ្យឈូសឆាយដី និងការប្រមូល និងដឹកជញ្ជូនផល - អនុផលព្រៃឈើនៅមានភាពខ្វះចន្លោះ ដែលអាចបង្កឲ្យមានបទល្មើស ។

ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះ ក្រសួងបរិស្ថានក៏បានដាក់ចេញនូវទិសដៅមួយចំនួន ដើម្បីអនុវត្តនៅឆ្នាំខាងមុខ ។ ឯកឧត្តម **សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថានបានថ្លែងថា ការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់សហគមន៍ជាចំណុចគន្លឹះ ដើម្បីកាត់បន្ថយសម្ពាធលើការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ក៏ដូចជាជំរុញការចូលរួមសហគមន៍ក្នុងការងារគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ រក្សាតម្លៃវប្បធម៌ និងប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។ ការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីជំនាញ និងមន្ត្រីឧទ្យានុរក្ស ដែលមានតួនាទីជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងជាភ្នាក់ងារមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសធនធានធម្មជាតិគ្រប់ប្រភេទ ក៏ជាកិច្ចការចាំបាច់ដែរ ។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថានបានស្នើឲ្យជំរុញការរៀបចំបង្កើតរបៀងទេសចរណ៍ធម្មជាតិ និងបន្តជំរុញលើកទឹកចិត្តដល់វិស័យឯកជន និងសហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងការអភិវឌ្ឍទេសចរណ៍ធម្មជាតិនៅតាមទីតាំងដែលមានសក្តា-នុពល ក៏ដូចជាបន្តសិក្សាតំបន់ដែលមានសក្តានុពល ដើម្បីបង្កើតជាតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិបន្ថែមទៀត ដោយសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ។ លើសពីនេះទៅទៀត ត្រូវបន្តតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងពង្រឹងការអនុវត្តមុខងារគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ ដែលបានផ្ទេរទៅឲ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ ឯកឧត្តម **សាយ សំអាល់** បានស្នើឲ្យយកចិត្តទុកដាក់លើការអនុវត្តគម្រោងចុះបញ្ជីដីរដ្ឋសាកល្បង សម្រាប់ដែនជម្រកសត្វព្រៃពាមក្រសោប និងដែនជម្រកសត្វព្រៃភ្នំព្រេច ដែលគាំទ្រថវិកាដោយ ADB ដើម្បីដកស្រង់បទពិសោធក្នុងការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋ សម្រាប់តំបន់ការពារធម្មជាតិដទៃទៀត (ក្នុងនាមជាអាជ្ញាធរកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ) និងបន្តសិក្សាប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រ និងបកប្រែទិន្នន័យពីផ្កាយរណប ដើម្បីធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនទីតំបន់ការពារធម្មជាតិឡើងវិញ រួមទាំងការយកចិត្តទុកដាក់រៀបចំកំណត់តំបន់ និងរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រង ក៏ដូចជាការបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ តំបន់ការពារធម្មជាតិឲ្យបានច្បាស់លាស់ ៕